

مرکز آموزشی درمانی امین اصفهان

آسفیکسی

تهیه کننده: واحد آموزش سلامت

تایید کننده: کمیته آموزش بیمار

تاریخ تهیه: 1403

منابع: ClinicalKey, WebMD, Mayo clinic

شرح بیماری:

آسفیکسی یا خفگی زمانی ایجاد می شود که جنین یا نوزاد به علت حوادث پیش از زایمان، در طی زایمان یا در طی دوره نوزادی دچار کمبود اکسیژن پیشرونده، اختلال در تبادل دی اکسید کربن و اکسیژن و خون رسانی ناکافی به بافت ها و ارگان های بزرگ می شود.

مراحل ایجاد آسفیکسی:

اگر سیستم تنفسی نوزاد متولد شده سالم باشد و هیپوکسی یا کمبود اکسیژن ایجاد شده باشد، تعداد تنفس نوزاد برای مدت ۲ الی ۳ دقیقه بالا می رود. در این مدت زمان ضربان قلب تغییر نمی کند اما با تداوم هیپوکسی یا کمبود اکسیژن، ضربان قلب به تدریج کاهش یافته و یک آپنه گذرا یا عدم تنفس به مدت ۵/۱ - ۱ دقیقه بروز می کند که با سیانورز یا سیاه شدن نوزاد همراه است.

با پیشرفت هیپوکسی یا کمبود اکسیژن ضربان قلب به کمتر از 100 رسیده، نوزاد رنگ پریده شده و برای مدت ۲ تا ۳ دقیقه تنفس وی به شکل تنفس های غیر طبیعی سطحی و نامنظم با تعداد ۶ تا ۱۰ بار در دقیقه درآمده و در این زمان است که آسفیکسی یا خفگی بروز می کند.

علائم:

بی قراری و افزایش تحریک بیش از حد
اختلال تحمل تغذیه
لرزش و حملات احتمالی قطع تنفس و تشنج

علل شایع:

برخی بیماری های مادرزادی شامل دیابت یا بیماری قند، فشارخون بالا
پره اکلامپسی و اکلامپسی یا مسمومیت حاملگی
استفاده مادر از الکل و داروهای مخدر و برخی داروها
عفونت های مادر
کنده شدن جفت، له شدن یا پیچ خوردن بند ناف بدور گردن در دوران جنینی
گیرکردن در کانال زایمانی
دفع مکونیوم و ورود به ریه حین تولد
عفونت خون نوزاد
نواقص مادرزادی
مسدود شدن مجرای تنفسی توسط اجسام بیرونی مانند پریدن شیر در گلو

عوارض احتمالی:

تشنج
ادم مغز
فلج مغزی
اختلال در یادگیری و رشد
اختلال در عملکرد دستگاه های بدن مانند کلیه ها، ریه، قلب و ...

تشخیص:

- انجام سونوگرافی و تشخیص برخی علل آسفیکسی مانند پیچ خوردن بند ناف دور گردن در دوران جنینی و ... قبل از تولد

- معاینه توسط پزشک و مشاهده علائم

مراقبت و درمان:

- در صورتی که نوزاد حین بدنیا آمدن دارای علائم آسفیکسی بود اقدامات زیر انجام می شود:
- نوزاد را به محل گرم منتقل و کاملاً او را خشک می کنند.
- ترشحات دهان نوزاد با ساکشن کشیده می شود.
- با ماساژ پشت نوزاد، مرتب او را تحریک می کنند.
- اگر تنفس شروع نشده یا تعداد ضربانات قلب زیر ۱۰۰ باشد از طریق گذاشتن لوله در راه هوایی اکسیژن به نوزاد رسانده می شود.

- اگر فعالیت تنفسی و قلب طبیعی است، ولی نوزاد سیاه است، به نوزاد اکسیژن ۱۰۰٪ داده می شود.

- در برخی نوزادان از داروهایی مانند آمینوفیلین استفاده می شود. این داروها مغز نوزاد را تحریک می کنند تا نوزاد دوباره نفس بکشد.

در چه شرایطی به پزشک مراجعه نمایید؟

- در صورت مشاهده هر کدام از علائم خفگی یا آسفیکسی مانند خرخر کردن، تشنج، قطع تنفس و ... سریعاً به اولین مرکز درمانی مراجعه کنید.
- در صورتی که نوزاد از بیمارستان ترخیص و علائم آسفیکسی مجدد مشاهده شود.
- جهت ادامه درمان و معاینات دوره ای نوزاد.

